

університет імені акад. С. Дем'янчука. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/27685/1/077-120-121.pdf>.

5. Щелкунов В. Маркетинг регіонів: інвестиційні аспекти / В. Щелкунов, Ю. Каракай. – Київ, 2005. – 164 с. – (Наукова Думка).

*Міністерство
Регіонального розвитку*
студентка будівельного факультету
Науковий керівник: к.і.н., доц. Ярошук Інна Володимирівна,

НАДАННЯ ЖИТЛОВИХ ПЛОЩ ДІТЯМ – СИРОТАМ ТА ДІТЯМ ПОЗБАВЛЕНИМ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Розглядається нормативно-правовий аспект надання дітям-сиротам житлових приміщень. Показані проблемні аспекти і запропоновані шляхи вирішення наявних труднощів. Автором з'ясовано вимоги щодо житла, яке може бути надано дитині-сироті.

Постановка проблеми. Держава має надавати своїм громадянам соціальні гарантії. Це основна мета її створення та існування. В першу чергу дана обставина проявляється, коли мова йде про найбільш незахищених. А в їх число входять діти, які в силу різних обставин залишилися без турботи батьків.

Однією з найскладніших проблем для молодих громадян цієї категорії є набуття власного житла.

Однією з основних додаткових гарантій щодо соціальної підтримки дітей-сиріт, дітей, які залишилися без піклування батьків, осіб з їх числа, які не мають житлового приміщення, є позачергове надання їм жилого приміщення за договором соціального найму.

У кожному суб'єкті України прийняті відповідні нормативно-правові акти, що регулюють зазначену соціальну гарантію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Над питанням надання житлових площ дітям сиротам працювали такі науковці: О. Бурлака [1], Г. Гаро [2], О. Шнипко [5], А. Юлін [6].

Метою роботи є дослідження особливостей надання житлових площ дітям сиротам у 2019 році.

Під категорії «дитина-сирота» та «дитина, позбавлена батьківської опіки» підпадають особи, які не досягли 18-ти років, у яких фізичні батьки: пішли з життя, позбавлені судовим рішенням права піклуватися про нащадків, втратили дієздатність, покарані за злочин і перебувають у в'язниці, мають недугу, що не дозволяють виконувати обов'язки щодо дітей, визнані безвісно відсутніми, тобто правоохоронні органи ведуть їх розшук [6, с.13].

Слід відмітити, що з метою забезпечення збереження майна дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, районна, районна у м. Києві держадміністрація, виконавчий орган міської, районної у місті ради за місцем знаходження майна, вживає заходів до встановлення опіки над майном. Рішення про встановлення опіки над майном приймається за місцем знаходження майна за поданням служби у справах дітей.

Забезпечення житлом може бути реалізоване двома шляхами: виникненням права власності на житло та отриманням житла на праві користування. При цьому забезпечення житлом на праві власності можливе в результаті здійснення індивідуального будівництва, укладання цивільно-правових договорів. Слід зазначити, що такі правовідносини засновані на приватно-правових засадах, і тому не забезпечуються державними гарантіями. Критерієм участі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у зазначених правовідносинах є: наявність обсягу повної цивільної дієздатності. Але такі способи забезпечення мають суто теоретичний зміст, оскільки можливості бути учасниками цих правовідносин зазначена категорія дітей позбавлена. За таких обставин більш реальним видається державне забезпечення житлом, тобто надання соціального житла з державного чи комунального житлового фонду. Основною вимогою для такого забезпечення є відсутність будь-якого житла у дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування.

Відповідно до ст. 29 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» у разі встановлення факту відсутності батьківського піклування щодо дитини орган опіки та піклування зобов'язаний протягом одного дня забезпечити тимчасове влаштування такої дитини до вирішення питання про форму її влаштування [5]. До переліку документів, які засвідчують статус дитини, належать документи, що підтверджують відсутність батьків або неможливість виховання ними своїх дітей: копія свідоцтва про смерть, вирок або рішення суду, довідка про хворобу, розшук батьків тощо. Передбачається наявність опису належного дитині майна, у тому числі житла, та відомості про осіб, які відповідають за його збереження [5].

Раніше дітей-сиріт не ставили в чергу, а відразу давали ті приміщення, що були у муніципалітету. Якщо до 23-річчя сирота житловими метрами не забезпечувався, її знімали з обліку та оформляли житло, площею в порядку соціального найму [3, с. 131].

У 2019 році в Державному бюджеті України на будівництво та придбання житла для дітей-сиріт передбачено 517,7 млн. гривень. За

інформацією Мінсоцполітики станом на 01.01.2019 кількість дітей-сиріт та осіб з їх числа, які перебувають на квартирному обліку як такі, що потребують поліпшення житлових умов, становить 6062 особи.

Як зазначає дослідник О.Терновець у праці «Сирітство як соціальна проблема», допомогу в тимчасовому забезпеченні житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, й молоді з числа таких дітей покликані надавати соціальні гуртожитки [4]. Їх діяльність регулюється Типовим положенням про соціальний гуртожиток [2]. За даними щорічної Державної доповіді про становище дітей в Україні забезпечення тимчасовим житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, здійснюється через мережу соціальних гуртожитків, кількість яких лишається незмінною з 2010 року та нараховує станом на 2019 рік 20 гуртожитків [1]. На кінець 2018 року соціальні гуртожитки діють лише у 20 областях України і покривають лише на 13% потребу для дітей, які випускаються з інтернатних закладів. Коментуючи заходи з вирішення житлових проблем сиріт, уповноважений Президента України з прав дитини зазначив на необхідності розширення мережі соціальних гуртожитків для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [6]. На жаль, можемо констатувати, що на сьогодні дане положення лишається лише декларативним, оскільки їх кількість є недостатньою для забезпечення тимчасового влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

В ході розгляду різних ситуацій було з'ясовано, що подібні правила відкривають можливості для махінацій. Зокрема, молоді люди, які отримали «дармову» житлоплощу продавали її, спокусившись чимось менш цінним, але на даний момент бажаним, або передавали шахраям під впливом їх тиску.

За чинними в 2019 році нормами законодавства відповідальність за збереження зазначеного житла і повернення його дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, а також особам із їх числа після завершення їх перебування у відповідному закладі, дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї несуть місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за місцем проживання дітей до їх влаштування у відповідні заклади).

Сам механізм забезпечення будинками громадян даної категорії зазнав серйозних змін. Торкнулися вони практично всіх аспектів питання, крім головного - одержувача державної допомоги.

У 2019 році житлом забезпечуватимуть молодих людей, що підпадають під наступні критерії: мають статус сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування; вік громадянина повинен

знаходитися в проміжку від 18 до 23 років; заявивши офіційно про те, що потребує державної підтримки щодо вирішення житлової проблеми.

Кожен з критеріїв однаково важливий. Якщо не дотриматись хоч одного, то держава зніме з себе відповідальність за те, де буде сирота жити. Причому це виявиться цілком законним актом.

У деяких ситуаціях сирота просто не може скористатися тією площею, на яку має право. Це теж враховано в законодавстві. Так, було введено поняття «неможливості проживання на нинішньому місці». Пов'язано воно з виявленням обставин, що шкодять сироті, що ущемляють її права [1, с. 89].

До таких обставин відносяться наступні: проживання претендента на державну підтримку в одній квартирі з особою, ураженою тяжким недугом. Ця людина потребує постійної турботи, не може самостійно себе забезпечувати, крім того, невиліковна.

Також, якщо сироті доводиться ділити квадратні метри з батьками, позбавленими своїх прав щодо неї. Коли дана житлоплоща за законом визнана непридатною для цільового використання (йде під знесення, наприклад), а також коли квартира не відповідає санітарним вимогам [4, с.8].

У зв'язку з тим, що забезпечення сиріт квартирами та іншим окремим житлом входить в компетенцію регіонів, вони самі розробляють порядок роботи з цією категорією громадян. У тому числі, доручають роботу по цьому напрямку різним департаментам. Як правило, нею займається орган опіки та піклування.

Щодо житла, яке може бути надано дитині-сироті, в законодавстві також передбачено ряд вимог. Зокрема, до них відносяться такі умови: квартира або будинок повинні знаходитися в тому населеному пункті, де дитина до цього проживала або перебувала під опікою. Приміщення не повинно бути старим або перебувати в аварійному стані, представляючи загрозу для життя і здоров'я дитини. Також житло не повинно бути розташоване в напівпідвальному або цокольному поверсі.

Однією з умов є наявність певних комунікацій. Зокрема, в квартирі або будинку повинно бути водопостачання, водовідведення та електрика.

Дана норма для соціального житла розраховується і визначається органами місцевого самоврядування і залежить від того, скільки осіб буде проживати в квартирі. У більшості випадків вона така ж, як і для випадків з договорами соціального найму. Також варто врахувати, що надаватися повинна окрема квартира або будинок. Що стосується кімнати в комунальній квартирі або ліжко-місця, то такий вид житла сироті пропонуватися не може [2, с.17].

Ці зміни спрямовані, перш за все, на захист інтересів самих власників житла. Крім цього, також покращилися вимоги до приміщень: тепер вони обов'язково повинні бути окремими і упорядкованими згідно з певними критеріями.

Підводячи висновки слід зазначити, що держава проводить необхідну роботу для забезпечення дітей, позбавлених батьківських турбот і підтримки, окремою жилою площею. З цією метою у 2019 році внесено зміни у відповідні законодавчі акти. Вони дозволили удосконалити механізм надання квартир та захистити дітей - сиріт від підступів шахраїв і власних помилок.

Правилами передбачено забезпечення квадратними метрами сиріт і прирівняних до них осіб, які заявили про свої проблеми. Крім того, на житлоплощу за рахунок коштів бюджету можуть розраховувати тільки ті пільговики, у яких немає власного житла.

Проте, хотілося б наголосити на тому, що в першу чергу про захист прав дітей, в тому числі і житлових, мають дбати саме їх батьки, які повинні докладати всіх зусиль, щоб їх діти не опинилися в тій життєвій ситуації, коли вони на законних підставах будуть відноситися до категорії дітей, позбавлених батьківського піклування. Адже, ані турбота держави в цілому, а ні її окремих представників, не замінить дитині саме сімейного виховання, батьківського піклування та турботи, які є такими невід'ємними складовими для формування її особистості та майбутнього життя.

Список використаних джерел та літератури

1. Бурлака О. Види соціальної допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування [Текст] / Ольга Бурлака // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 11. - С. 89-93
2. Гаро Г. Патронат над дітьми - законодавчі зміни [Текст] / Ганна Гаро // Юридична газета. - 2016. - № 29/30 (12 лип.). - С. 13, 20.
3. Петрова С. М. Особливості укладання договорів у сфері житлово-комунальних послуг [Текст] / С.М. Петрова // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2011. - № 2. - С. 131-133
4. Терновець О. М. Сирітство як соціальна проблема [Текст] / О. М. Терновець // Соціальна педагогіка: теорія та практика. - 2012. - № 1. - С. 4-10
5. Шнипко О. С. Модернізація фінансово-організаційних механізмів надання соціальних послуг вразливим категоріям дітей [Текст] / О. С. Шнипко // Фінанси України. - 2013. - № 12. - С. 42-52
6. Юлін А. Отримати житлову субсидію - місія здійснення [Текст] : (коментар до постанови КМУ "Про удосконалення порядку надання

*Невмивака Єлизавета, студентка
Київський національний університет будівництва і архітектури
Науковий керівник: д.і.н., проф. Деревінський В.Ф.*

РОЗВИТОК МАЛИХ МІСТ, ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ, ЇХ ВИРІШЕННЯ

Анотація: Досліджуються проблеми розвитку малих міст і сільських районів в умовах переходу до інноваційного типу розвитку економіки. При розробці методів стимулювання інноваційних процесів співвіднесено соціально-психологічні, організаційні та економічні методи мотивації з рівнем сприйнятливості регіональної системи до даних перетворень. Планування міст пов'язана з соціально-культурними показниками й характеризується ступенем насичення міського простору соціокультурними функціями з метою управління конфігураційними властивостями території. Розробка інноваційних практик в міському середовищі й моделей стратегічного розвитку малих міст з урахуванням активного залучення культурної спадщини в економічну діяльність поліпшить життя населення, допоможе оптимально розв'язувати проблеми соціокультурної сфери, що сприяють сталому розвитку території міста.

Виклад основного матеріалу: У сучасній соціології місто не випадково стало об'єктом великої кількості досліджень, різних за підходами, цілями й методами. Міська проблематика вже тривалий час являється однією з найскладніших, її актуальність обговорюється і досліджується в системі наукових знань. Інтерес до неї обумовлюється тією роллю, яку місто відігравало і відіграє в соціальному розвитку суспільства. Протягом більшої частини історії людства місто, виявляючи свою соціокультурну сутність, інтегрує досягнення розвитку цивілізацій. У сучасних умовах міська проблематика привертає особливу увагу у зв'язку з інтегруванням культурного, інтелектуального й економічного потенціалу суспільства. Розкриття особливостей сучасної ситуації й тенденцій соціального розвитку суспільства вимагає розуміння місця і соціальної ролі міста в тих складних і значущих, процесах, що мають освітній характер та реалізуються в наші дні.

На актуальність соціально-економічного розвитку малих міст вказує велика кількість проблем, більшість з яких наявні ще з